

De 'drieluik' in de ontwikkelingsgeschiedenis van de mensheid.

Door: Dr. Jaap Wilting, voorjaar 2011

Vanaf het ontstaan van de mensheid tot aan circa 9000 voor Christus heeft de mens geleefd als 'jager-verzamelaar' zonder vaste woon- of verblijfplaats; men bleef in leven met het jagen op en het verzamelen van wilde planten en wilde dieren.

Door een bijzondere samenloop van verschillende factoren werd vanaf rond 9000 voor Christus in het gebied van de 'Vruchtbare Halve Maan' voor het eerst 'domesticatie' van wilde planten en wilde dieren mogelijk, hetgeen het begin van een primitieve vorm van landbouw mogelijk maakte; gevolg: snelle groei van de bevolking en daarmee 'roofbouw' op het lokale ecosysteem met als gevolg een begin van woestijnvorming. De periode van dit zogenaamde 'eerste breukvlak' in de ontwikkeling van de mensheid duurde van ruwweg 9000 tot 7000 voor Christus.

Rond 1500 na Christus diende zich als gevolg van de verregerende dorpen en stedenvorming het 'tweede breukvlak' in de ontwikkeling van de mensheid aan, die duurde van ongeveer 1500-1700 na Christus. Dit 'breukvlak' werd gekenmerkt door een stelsel van een vorm van regelgeving om de ingewikkelder wordende gemeenschappen leefbaar te houden: de 'sociale regelgeving'. Het begin van dit 'breukvlak' was ook het feitelijke begin van de 'Westelijke' overheersing van de wereld, ingeluid met de 'veroveringsdrift' door de Portugezen.

Rond 2000 diende zich het 'derde breukvlak' in de ontwikkeling van de mensheid aan: 'communicatieve zelfsturing', de ethische mens gericht op duurzaamheid en zingeving; op weg naar een 'planetaire beschaving' op basis van 'betekenis en samenwerking'. Snelle communicatie met 'sociale media', rond 1970 al aangekondigd als de doorslaggevende invloed van de 'electronic highway', zal een versnelling in deze overgang tot ongeveer 2020 teweegbrengen.

Als gevolg hiervan is thans de metafoor van 'Paaseiland' op de hele aarde van toepassing: ontsnappen is niet mogelijk; alle volkeren samen zullen tot een allesomvattende oplossing voor de immense problemen moeten komen, waarbij de hegemonie van het 'Westen' definitief tot het verleden gaat behoren. Zo worden de Portugezen thans steeds meer geholpen door hun vroegere kolonie Brazilië en emigreren veel werkloze hoog opgeleide Portugese jongeren naar die vroegere kolonie voor een beter perspectief.

Deze oplossing is gebaseerd op duurzaamheid, inhoud en lange termijn denken; het 'korte termijn gewin' zal definitief tot het verleden gaan behoren.

In eerste instantie reageerden overheden uit onmacht met nog meer procescontrole, meer regelgeving en zelfs detailregelgeving met als gevolg nog meer ontwijking/ontduiking hiervan door de 'calculerende' burger en daarmee een verzanding en doldraaien van het hele systeem en brede ontmoediging: de schroef van de 'sociale regelgeving' is dolgedraaid. Symptomen: 'uitholling' van de hele leefomgeving door 'calculerend korte termijn gewin', gepaard gaande met een neergang van het hele onderwijssysteem in het Westen.

De eerste decade van het 'derde breukvlak' had als 'markerpunten' 'nine eleven' en '8 september 2008 met de val van Lehman Brothers'. We gaan nu op weg naar de werkelijke transitie: de 'Arabische Lente' als markermoment en het mogelijke 'technisch faillissement' van 18-20 landen over een paar jaren als gevolg van het huidige monetaire beleid ter voorkoming van de 'double dip'. Ook in de VS verkeert meer dan de helft van de Staten al in een vorm van technisch faillissement.

Richting 2020 zullen ingrijpende transformaties plaatsvinden richting de 'planetaire beschaving' met een sterker wordende rol van het moderne 'Confucianisme' met in de Westerse wereld vrijheid in verantwoordelijkheid en gebondenheid en een rechte trek van de scheefgroei tussen rechten en plichten. Een drastische hervorming van het rechtsstelsel ligt in het verschiet. Inhoudelijke waarden en kwaliteit zullen centraal staan gebaseerd op lange termijn perspectief. Een nieuwe 'Bretton Woods' ronde met een mondiaal stelsel van herschikking van wisselkoersen op basis van de drie wereldmunten dollar, euro en yuan met een verregaande vorm van schuldsanering ligt in het verschiet. Zulks zal grote impact hebben op het investering- en beleggingsbeleid van ondermeer pensioenfondsen.

Duurzaamheid met een lange termijnperspectief en een gezonde ontwikkeling zijn hierbij het devies.

Dr. Jaap Wilting